

35. Sandheden som våben

Folketinget var igen på vej til at blive ført bag lyset. En revision af ophavsretsloven ville slette alle spor efter § 23, stk. 3, og § 25, og låne/leje-direktivet skulle være skalkeskjul for at forbyde parallel-import fra bl.a. USA. Jeg satte alle sejl til for at trænge igennem til Folketingets medlemmer. Jeg skrev bogen *Sandheden som våben*.

Den uforståelige ophavsret

Låne/leje-direktivet skulle egentlig være gennemført i lovforslag L 197, der blev fremsat den 9. februar 1994, men Folketinget nåede ikke at behandle forslaget, før alle gik på sommerferie. Dermed bortfaldt forslaget, og direktivet blev ikke implementeret i dansk lovgivning før fristens udløb den 1. juli 1994, og i en slags frustration angreb IFPI alligevel pladeforretningerne. Det var det wake-up call, jeg havde brug for. På det tidspunkt kæmpede jeg ikke kun mod Johan Schlüter og FDV, men også mod Skatteministeriet om en ulovlig afgift på LaserDiscs, og jeg havde overset L 197. Så blev IFPI's angreb på Street Dance omtalt i pressen, og jeg gravede ned i lovforslaget og det tilhørende materiale. Det var ventet, at lovforslaget ville blive genfremsat i begyndelsen af det nye år, altså i 1995, så jeg havde et par måneder til at forberede min handlingsplan.

Kulturminister Jytte Hilden havde fremsat et andet lovforslag, der ikke kunne vente til det nye år. Det blev behandlet den 1. november 1994, og som så ofte før var en lov om ophavsret fuldstændig uforståelig. Lovforslag L 21 drejede sig om kabel-tv, men ordførerne brugte mere tid på at kritisere forslagets uforståelighed end på at drøfte dets indhold. Aage Frandsen (SF) formulerede det således: "Selv ganske naturlige ting, som kunne formuleres på dansk med nogle enkelte ord, som vi andre bruger til daglig, er formuleret på en sådan måde, at medmindre man kender lovens intention og indhold, kan man ikke forstå det."

H. P. Clausen foreslog ligefrem, at kulturministeren udskrev en konkurrence.

Jeg skal tilføje en bemærkning, som er følgende: Ophavsret er jo noget kompliceret noget, og det er det nødvendigvis, men jeg spørger somme tider mig selv: Hvorfor kan man ikke skrive enkelt om ophavsret? Det er, som om ophavsretten skal fremstilles så indviklet og i et så indforstået sprog, at det lukker teksten fuldstændig til for alle andre end ophavsrettens lærde fundamentalister. Og det er faktisk et område, som vedkommer flere og flere og er mere nærværende, end det var tidligere.

Derfor vil jeg benytte lejligheden til at foreslå ministeren, at hun i sit ministerium udskriver en konkurrence om et manuskript, der klart, forståeligt og enkelt belyser emnet: Hvorfor ophavsret og hvordan? Og det kunne så passende følge med, når vi til januar får den store ophavsretsdynge her i Tinget.

H. P. Clausen (KF), 1. november 1994

Mit svar til H. P. Clausen

Jeg valgte at tage H. P. Clausen på ordet. Jeg indledte *Sandheden som våben* med en gennemgang af, hvad ophavsret går ud på - i forståelig prosa. Det førte mig ud i en interessant vandring i kunst og kultur, og lidt til min egen overraskelse sad jeg pludselig og jonglerede med det fundamentale spørgsmål: Hvad er kunst?

Storm P. har på sin egen finurlige facon sagt, at "Kunst er det, man ikke kan. Hvis man kunne, var det jo ingen kunst," men her var en lejlighed til at filosofere dybere. I gymnasiet brød jeg mig ikke om kunstbegrebet, måske fordi min lærer ikke forstod tegneserier, der til min udelte mishag blev kategoriseret som trivial-litteratur. Jeg startede Aalborg Tegneserieklub i et naturligt oprør til forsvar for den populære kunstform og fik samtidig en indgroet modvilje mod det for mig så højrovede udtryk "kunst". Omstændighederne ville, at jeg kom til at studere dette nærmere, og jeg fandt på et svar, der blev et fundament for resten af mit liv: *Kunst er Kærlighedens måde at udtrykke sig på igennem mennesket*.

Hovedparten af bogen, ca. 160 sider, kom således til at handle om kærlighed i en eller anden afskygning.

Sandheden som våben var til at begynde med skrevet direkte til politikerne som et bidrag til den aktuelle debat i forbindelse med revisionen af ophavsretsloven. Bogen var opdelt i separate afsnit, og et af dem vedrørte en alternativ - forståelig - ophavsretslov med blot 10 paragraffer og tilhørende forklarende bemærkninger. Det var mit bidrag til H. P. Clausen. Jeg svarede også direkte på hans spørgsmål.

Jeg vil gerne forklare H. P. Clausen og andre interesserede, hvorfor ophavsretten skal være så kompliceret, for det er korrekt, at ophavsretten formuleres i et sprog, som lukker teksten fuldstændig til for alle andre end ophavsrettens lærde fundamentalister. Det behøver ikke nødvendigvis at være sådan, men der er én grund til det.

Penge!

Der er mange penge i ophavsret. Ophavsret berører os alle. Den, der kontrollerer rettighederne, kontrollerer pengene. Der er mange penge i at tilhøre de lærde fundamentalister, og netop fordi ophavsretten er så uigennemskuelig, er det vanskeligt at tale de lærde imod. Der er så få af dem i Danmark, at man nærmest kan tale om et monopol, og som alle andre monopoler kan det misbruges, som f.eks. i lovforslaget om forbud mod udlejning og udlån fra 1988 og nærværende lovforslag om forbud mod import og salg af filmværker og musikværker fra tredjelande.

Kun lærde fundamentalister kan definere en forskel på "kunstværker" og "kunstneriske værker" således, at der netop er filmværker til forskel, og samtidig forklare, at denne forskel kun gælder i relation til ophavsretslovens § 25, men ikke i relation til §§ 14 og 34. En sådan definition ville blive afvist af sund fornuft, og så havde FDV næppe fået udlejningsforbuddet gennem Folketinget. Interessen for at holde juraens veje krogede, så sund fornuft ikke kommer i vejen, er klar.

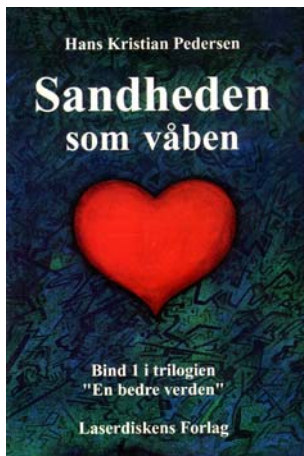
Til H. P. Clausen i Sandheden som våben, 9. januar 1995

Allerede i oktober 1994 havde retspræsident Arildsen meddelt, at udlejningssagen ville blive forelagt for EU-Domstolen, og på det tidspunkt havde jeg en stærk tro på, at når FDV's monopol og manipulationerne i Warner-sagen blev afsløret for EU-Domstolen, ville det være slut med udlejningsmonopolet. Min opgave var nu at forhindre, at Kulturministeriet igen vildledte Folketinget. Et importforbud ville få katastrofale følger. Det omfattede jo ikke bare hiphop musik, men også film. Det ville ikke kun betyde enden for LaserDisc-systemet i Danmark; det ville også komme til at koste de danske forbrugere milliarder af kroner.

Jeg troede ikke et sekund på J. Nørup-Nielsen. Jeg var sikker på, at når loven var vedtaget, ville bemærkningerne om Romkonventionen lige så stille forsvinde igen, og importforbuddet ville være en realitet. Hans redegørelse var meningsløs og gav hverken klarhed eller vished. Hvad nu hvis Michael Jackson indspiller sin næste plade i Danmark? Og hvis USA tiltræder Romkonventionen? Hvad så? Og hvem har indflydelse på, hvordan den kgl. anordning udformes i fremtiden?

I et appendiks på 48 sider gennemgik jeg låne/leje-direktivet, spredningsretten og spørgsmålet om konsumtion. Jeg gennemgik FDV's retssag mod Erik Viuff Christiansen, og jeg skrev om baggrunden for politianmeldelsen af regeringen for falsk forklaring (side 324). I 1989 var mine breve til politikerne meget saglige, og det havde ikke virket, så denne gang prøvede jeg at skabe opmærksomhed med farverige overskrifter med udgangspunkt i den forestående afsløring af FDV. Jeg indrykkede en serie provokerende annoncer i flere af de landsdækkende aviser.

Dansk korruptionsskandale på vej

"Sandheden som våben" er udkommet. 304 sider, 148 kr. Køb den hos boghandleren eller få den tilsendt portofrit ved bestilling hos Laserdiskens Forlag, tlf. 98 13 22 22.

Kulturministeriet løj for Folketinget! Regeringen løj for EF-Domstolen! Det danske videomonopol for EF-Domstolen! Danske politikere og dommere svimler af forvirring over en uigennemsigtig lovgivning.

Politikerne har så travlt med at mele deres egne rævekager, at de ikke har tid til at tage sig af samfundsproblemerne. De politiske løsninger er overladt til embedsmændene, som kontrolleres af magtfulde interesseorganisationer. Der er mange penge i ophavsret. Ophavsret er et oplagt mål for økonomisk kriminalitet. Dumme forbrydere plyndrer banker. Smarte forbrydere snyder med ophavsretten.

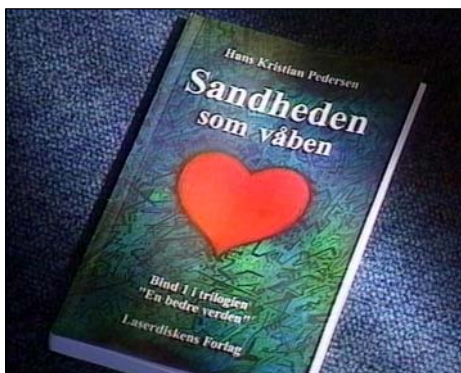
De danske videodistributører har igennem Kulturministeriet tilranet sig et ulovligt monopol i videobranchen. Den sag skal nu for EF-Domstolen, men branchen har ikke givet op. Igennem Kulturministeriet har musik- og videobranchen foreslået et totalt forbud mod import og salg af film og musik fra USA. For første gang skal det være forbudt at sælge en lovlig udgivet grammofon- eller CD-plade! Hvorfor? For at de magtfulde danske distributører kan sælge til højere priser.

Forvent ikke, at politikerne løser dine problemer. Du må hjælpe dig selv. Du får en håndsækning i "Sandheden som våben". Med udgangspunkt i ophavsretten og filmkunsten tager forfatteren dig med på en vandring i kunst, kultur, politik og videnskaberne og giver dig praktiske anvisninger og metoder, der kan hjælpe dig i din egen udvikling, så du på din måde - og på trods af systemet - kan gøre verden bedre for dig selv og dine omgivelser.

danskjultekorrupsion.dk/video11

TV Aalborg, 31. januar 1995

danskjultekorrupsion.dk/video12

TV2 Nord, 31. januar 1995

Pressens reaktioner

De lokale tv-stationer, TV Aalborg og TV2 Nord, gjorde begge det usædvanlige, at de lod bogudgivelsen være udgangspunktet i et nyhedsindslag.

TV Aalborg præsenterede indslaget således: "Han sælger film på laserplader, han fører retssager til EU-Domstolen, og nu har han også skrevet en bog om, hvor han henter sin umådelige stædighed og sine kræfter fra. Her er Hans Kristian Pedersen, en ukuelig optimist," og derefter præsenterede Ida Thorsen så godt, som det kan lade sig gøre på 3 minutter, hvad jeg forsøgte at trænge igennem med.

Også TV2 Nord lagde vægt på, at bogen handlede om kærlighed, men lod det også komme frem, at bogen var sendt til alle Folketingets medlemmer, og at den indeholdt et forslag til en ny ophavsretslov.

KVIK-tilbud fra Ibc (95/08)

Pedersen, Hans Kristian: Sandheden som våben. - Laserdisken. - 256, 48 sider. - (En bedre verden ; bind I).

»Dette er en gyser«, siger forfatteren i en indledning der specielt henvender sig til landets politikere. »Det er en historie om rendyrket magtmisbrug og økonomisk pression!«. Hans Kristian Pedersen ejer butikken Laserdisken i Ålborg, og i 1992 beskrev han i bogen *Sådan tjener man en milliard kr.* hvordan Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) efter hans mening ulovligt tilraner sig monopolstatus. FDV er også hovedfjenden i denne bog, men herudover kommer vi vidt omkring. HKP bevæger sig hid og did fra emner som producentudvikling til næstekærlighed, fra politik til universets hemmelighed. Han citerer flittigt, bl.a. Paul Simon, Pinocchio og H.P. Clausen. Han ser sig selv i krig mod FDV, hvor hans tropper er »loven, sandheden og EF-Domstolen«, og modpartens er bl.a. Kulturministeriet, ombudsmanden, ophavsretsudvalget m.fl. Det er et subjektivt kampskrift, men man kan ikke frakende forfatteren både grundighed og en velskrivende pen. Anklagerne er veldokumenterede og egentlig så alvorlige, at bogen burde afføde respons fra hele det magtapparat, der er under anklage. Til afslutning en mængde bilag, der tjener som dokumentation samt en alternativ 'utopisk' ophavsretslov, der umiddelbart virker besnærende. *Niels Pinholt*

Den eneste anmeldelse kom fra Indbindingscentralen og var overvejende positiv. Anmelderen læste faktisk hele bogen, og han kunne lide min ophavsretslov. Han skrev bl.a. følgende: "Det er et subjektivt kampskrift, men man kan ikke frakende forfatteren både grundighed og en velskrivende pen. Anklagerne er veldokumenterede og egentlig så alvorlige, at bogen burde afføde respons fra hele det magtapparat, der er under anklage."

Den respons lader stadig vente på sig. Jeg er blevet dømt mange gange siden, men ingen dommer har forholdt sig til Kulturministeriets manipulationer.

Lars Borberg benyttede bogudgivelsen som en lejlighed til at opsummere de chikaner, mit engagement med LaserDisc-systemet havde medført, og om det problem, at ingen forstår ophavsretten. "Politikerne spørger deres embedsmænd, der formodes at at være kloge på den slags sager. Og embedsmændene spørger deres juridiske rådgivere, før de svarer. Og de juridiske rådgivere er - uhyggeligt, men sandt - ingen ringere end de selvsamme mennesker, der prøver at lukke Hans Kristian Pedersens butik."

Berlingske Tidende, Politiken, Information, Det Fri Aktuelt og Børsen havde alle dækket Street Dance-affæren, men så lykkedes de debatten om parallelimport. Jeg fik lov til at indrykke annoncer, men ingen af dem nævnte bogen eller importproblematikken i øvrigt. Det lykkedes mig ikke engang at få optaget et læserbrev.

KULTUR

NS ONSDAG 8. FEBRUAR 1995 11

Laser-Pedersens private krig

Hans Kristian Pedersen, Aalborg, er i krig. Med ord og bøger som våben kæmper han ene mand mod de helt store giganter - den samlede videobranch, Danmarks regering og embedsmandsvælde og snart også hele det store EU-bureaukrati. Men han vil vinde.

Af Lars Borberg

Hans Kristian Pedersen - alene tilbage i kampen mod de helt tunge drenge.

■ Det er egentlig en meget enkel historie: De magtfulde multimediagiganter vil tænke nøjsomt på deres sidste lillebøte-konkurs.

De har gjort det før. Og det lykkes altid. På den ene eller på den anden måde.

Men ikke denne gang.

Denne gang holder deres modstander Pedersen, Aalborg. Et navn, der burde til det til at løbe kølt ned ad ryggen på enhver, der tror, at magt giver let spil.

Denne Pedersen holder også Hans Kristian. Han er 34 år, og han ejer og driver den lille specialshop for filmiskere - Laserdisk i Prinsensgade i Aalborg.

De har lukket alle de andre samfundslende i samme branche, der ikke ville mække ret. De har overdrægt ham med trusselsbrev. De har sendt deres håndlægere på anonyme kontrolbesøg i hans forretning. De har prøvet at lokke ham i fælder. De har blokeret for leverancer til hans forretning. De har ladet hans leverandører tro, at han er vidooptræt. De har slået hans børn, og de har prøvet at lukke hans butik med fogedforbød.

Men han er der endnu.

Særligst skælt, endda.

Hans Kristian Pedersen har nemlig et par yderst uregelmæssige øgenskabbar. Han har en

meget veludviklet refleksdygtighedssans. Han er udmærket stadig. Og han tror blinde på sandhedens og godhedens vej.

Kombiner dette med en skarp hjerne, et uindtøkket reaktionsmønster og en bemærkelsesværdig handkraft - og du har en farlig modstander.

Kampen har foreløbig varet i syv år. Han på det nærmeste suger energi af konflikten. Foreløbig har det resulteret i to tykke bøger, mange kilo breve til ministre, folketingsmedlemmer, EU-parlamentsmedlemmer og diverse myndigheder og embedsmænd. Han har endda anmeldt regeringen til politiet for falsk forklaring.

Og han lærer hele tiden nyt. Om juraen, om magtens vej, om sandhedens som en realist, om retsstatens svagheder, om yttringsrihedens begrænsninger - og om sig selv.

Hans ny bog, »Sandheden som våben«, udkom i sidste uge. Den har han annonceret grundigt for i de landsdækkende aviser - en annonce, der fortæller hans historie kort men klart.

Det er nemlig en uhyre kompliceret sag, der involverer tillæg af de mest kryptiske formuleringer i individuelle lovet og EU-direktiver. Her ligger hans bevægelse. Men alligevel kan han ikke få nogen til at reagere.

Det er for indviklet. Journalisterne og redaktorerne kører træt, inden de er halvt færdige.

Det gælder også de politikere, der går i gang. De spørger deres embedsmænd, der formodes at være kloge på den slags. Og embedsmændene spørger deres juridiske rådgivere, før de svarer. Og de juridiske rådgivere er - uhyggeligt, men sandt - ingen ringere end de selvsamme mennesker, der prøver at lukke Hans Kristian Pedersens butik.

Den opdagelse gjorde for alvor Hans Kristian Pedersen harm.

Hvor er vi så herme, spurgte han sig selv og opdagede snart svaret på hovedet i alt hvad der findes af relevant lovgivning samt tilhørende betænkninger, bemærkninger, beslutninger, direktiver og kommentarer.

Op for fandt han artige sager.

Materiale nok til at tunde fremstætte grove beskyldninger mod den danske regering (vildledning af EF-Domstolen), mod den navngivne advokat (vildledning af regeringen) samt mod embedsmænd i Kulturministeriet for bevidst manipulation af lovgivningen og for korruption. Ingen af delene er der kommet nytstater og af endnu. Det ville Hans Kristian Pedersen ellers hellere end gerne stille op til. Han er overbevist om, at han kan bevise sine påstande.

Til gengæld er der heller ikke taget skridt til at anklagemyndigheden vil slæbe regeringen for retten for falsk forklaring.

For Hans Kristian Pedersen er der ingen tvivl om, hvad det hele handler om.

Hans modstander er Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV), en organisation der vækster filmsekkens rettigheder i forbindelse med udlejning af film på video. Og de vil have eneret - monopol - på al udlejning og al salg af film på video i Danmark.

Den eneret har de tilføjet Hans Kristian Pedersen skaffet sig skrift for skrift gennem de sidste 10-12 år, både med legale midler og med grov manipulation. Med den kommende ophavsretslov, som de også har haft kraftig indflydelse på, er de godt på vej mod målet under et tilgælder af individuelle og væsentlige formuleringer. De harvder, at det i virkeligheden er kunstneres rettigheder, der væksteres.

Her er endnu et nøglepunkt i balladen. Og netop på læserdisk kommer filmen til sin ret: hele billedet fra den originale film, langt skarpere end på video, godkendt af instruktøren inden udgivelsen, på originaloptaget, uden store overrettelser og ønskelige tilføjelser.

I modsætning til videovagterne, der oftest er beklædt til tv-skærm. Netop beskæringerne fører verdens filminstruktører netop

■ De har lukket alle de andre i branchen, der ikke ville mække ret, så han er der ene.

■ De har overdrægt ham med trusselsbrev.

■ De har sendt deres håndlægere på anonyme kontrolbesøg i hans forretning.

■ De har prøvet at lokke ham i fælder.

■ De har blokeret for leverancer til hans forretning.

■ De har ladet hans leverandører tro, at han er vidooptræt.

■ De har slået ham for retten, og de har prøvet at lukke hans butik med fogedforbød.

■ Men han er der endnu.

nu en prøvessag om, for at få ret til at bestemme over deres kunstneriske værker.

Filminstruktørens følger sagen tæt.

Hans Kristian Pedersen synes heller ikke, det er rimeligt, at FDV-giganten skal have eneret på at bestemme, hvilke film, der skal kunne lejes i Danmark. Der er masser af film, der aldrig dukker op i butikkerne - typisk de »smallen« film. Han mener ikke, det kan være i nogen interesse at overlade herredømmet helt og holdbart til en organisation, der er så tydeligt monopol- og profit-orienteret som FDV. For slet ikke at tale om prisdømmelsen under et monopol i forhold til under en fri konkurrence.

Og så er han i øvrigt på vej til EF-Domstolen med sin sag. Og her var det, hans modstandere kunne have taget et varsel, hvis de havde kendt familien.

Pedersen er kendt for deres stadige vilje til at føre en sag helt igennem. Hans Kristian har gået i god sko. Hans mere slæbte i 70'erne Danmark hede vejen til Mennekes-retsdomstolen, fordi han ikke kunne have sine børn i folkeskolen uden at de skulle have seksualundervisning.

En lang, tung og belastende sag for Danmark.

Og så selvom han tabte til sidst.

Kære Hans Kristian Pedersen

Mange tak for det venlige brev af 10. ds., som jeg og de øvrige medlemmer af Kulturudvalget har fået med kopi af den lange redegørelse til kulturministeren. Jeg har læst det med interesse og skal kun i første omgang oplyse, at jeg har fulgt denne sag med stor interesse, lige fra den blev kendt gennem medieomtalen i slutningen af sidste år.

Jeg har også haft kontakt med andre af dem, der berøres af hele dette problem, og jeg har stillet spørgsmål til kulturministeren desangående. Nu venter vi så på genfremsettelsen af ophavsretsloven. Det sker formentlig her i januar måned. Umiddelbart har jeg ikke de store forventninger til, at der er foretaget ændringer på det punkt, vi her taler om. Men jeg kan love, at sagen vil blive fulgt op, og der vil blive taget de forholdsregler, som vi kan, forudsat at vi kan få et flertal for det, for at hindre de konsekvenser, der er lagt op til.

Tak for henvendelsen. Jeg håber, vi kan beholde forbindelsen i den videre udvikling, som jo heldigvis endnu ikke er afsluttet.

H. P. Clausen (KF) til Laserdisken, 12. januar 1995

Folketingsmedlemmernes første reaktion

H. P. Clausen svarede som den første, og så var der da hul igennem. Jeg fik også brev fra Brian Mikkelsen, der ligesom Kristian Thulesen Dahl var blevet nyvalgt til Folketinget ved valget den 21. september 1994. Han var ordfører på området og havde ansvaret for sagen. Han skrev bl.a.: "Jeg har snakket med H. P. Clausen, og vi er enige om, at det er en sag, vi er meget optaget af."

En dag ringede Poul Schlüter. Jeg frygtede et kort sekund, at han var blevet vred over, at jeg havde sat ham i familie med Johan Schlüter, men han ville bare sige, at de tog sagen meget alvorligt, og så introducerede han mig for Brian Mikkelsen. Også Bertel Haarder ringede. Han havde læst bogen, sagde han, og han kunne se, at jeg var vred, men hvad ville jeg egentlig? Det kunne han ikke læse ud af bogen!

Kære Hans Kristian Pedersen

Omsider kommer jeg herved tilbage til Deres brev af 19. januar. Jeg beklager det sene svar, der udelukkende skyldes stor travlhed. Jeg siger også tak for Deres bog om ophavsret samt for den fine video. Jeg håber med tiden at få lejlighed til at sætte mig ind i materialet.

Jeg erkender klart - som alle andre - at ophavsretsspørgsmål er enormt indviklede, men jeg kan helt bestemt erklære, at lovforslaget får en særdeles grundig behandling. I øvrigt har enhver borger ret til at henvende sig til udvalget enten skriftligt og/eller ved personligt fremmøde. Aftale om fremmøde sker ved henvendelse til sekretæren for Folketingets Kulturudvalg, adr.: c/o Folketinget, 1240 København K.

Arne Melchior (CD) til Laserdisken, 21. februar 1995

Andre reaktioner

Herfra gik det ned ad bakke. Jeg var forundret over Bertel Haarders reaktion. Han var et veluddannet menneske og havde de bedste forudsætninger for at forstå, at låne/leje-direktivet slet ikke handler om at forbyde parallelimport, tænkte jeg.

Han blev alligevel overgået af undervisningsminister Ole Vig Jensen, der var kulturminister, da bestemmelsen om udlejning af filmværker blev indført i 1989 under dække af, at videresalg skulle tillades. Var han sur over, at jeg gennemgik alt dette igen og trykte det brev, han ignorerede, da han var minister? Han gjorde det til en dyd at være uvidende. Ret skræmmende for en undervisningsminister! Han ville ikke modtage noget af mig, fordi jeg havde meldt regeringen til politiet. Var han slet ikke nysgerrig efter at vide, hvorfor jeg havde foretaget dette skridt?

Med brev af 19. januar 1995 har De fremsendt en videodiskette og en bog til undervisningsministeren. Det fremgår af Deres brev, at De har anmeldt regeringen til statsadvokaten for falsk forklaring og har anmodet EU-Kommissionen om at stævne den danske stat for overtrædelse af EØF-traktaten.

Undervisningsministeren finder på den baggrund ikke grundlag for at modtage det fremsendte materiale og har derfor bedt mig om at returnere det til Dem.

Undervisningsministerens sekretær til Laserdisken, 26. januar 1995

Det skulle vise sig, at han ikke stod alene. Med undtagelse af Fremskridtspartiet havde alle partier blind tillid til embedsmændene. Ingen var interesseret i at blive klogere på, hvordan det i virkeligheden hang sammen, og hvordan et forbud mod parallelimport kunne undgås uden brug af besynderlige bortforklaringer.

Heldigvis fik jeg også et brev fra Stig Stenhøj, jeg havde mødt i Los Angeles, hvor han drev et rejsebureau. Han var også meget glad for film, og vi talte om at starte et fælles rejsebureau, så vi kunne sende danske filmfans til Hollywood. Det måtte desværre vente, til jeg havde løst mine problemer med FDV og regeringen, var mine sidste ord om det. Stig havde en ganske anden opfattelse af min bog.

Kære Hans Kristian

Jeg har i går - med stor tak - modtaget din nye bog og læste med begejstring den halve nat. Jeg fik atter bekræftet, hvorfor jeg i 1981 emigrerede fra Danmark! Hvert eneste kapitel er en gyldig forklaring i sig selv

Skulle du selv en dag beslutte at forlade Danmark, vil jeg stærkt anbefale Los Angeles (og glem Miami). Du med din indstilling og mentalitet passer fint ind, og det vil være et stort aktiv for den danske befolkning her i Sydcalifornien at få dig til byen. Du vil være mere end velkommen!

Stig Stenhøj fra Scandia World Travel, Inc., 17. februar 1995

Ophavsretslovens revision

Den 18. januar 1995 blev forslaget til ny ophavsretslov, L 119, fremsat af kulturminister Jytte Hilden. Som noget nyt var der skrappe forbud mod privat kopiering, og det gjorde mig faktisk til kriminel. Privat kopiering var ikke længere tilladt for virksomheder, men kun for privatpersoner. Det placerede mit arkiv af avisartikler i en gråzone, for selvom jeg kopierede dem for at følge med i den politiske debat og gemte dem for at kunne dokumentere et forløb, var det også arbejdsrelateret. Digital kopiering af CD-plader blev forbudt, selvom man havde købt og betalt for pladerne og blot ville overspille dem til en MiniDisc eller mp3-afspiller, så man også kunne lytte til musikken på ferieturen eller joggingturen. Den bestemmelse gav Jytte Hilden en dummepris. Da bestemmelsen nogle år senere blev ophævet af et mere besindigt Folketing, var Danmark det eneste land i verden, hvor det var forbudt for private at overspille deres egne CD-plader til eget brug. Jeg må ærligt indrømme, at jeg forbrød mig mod loven for at kunne høre musik i soveværelset fra min bærbare MiniDisc-afspiller, som jeg også tog med på ferie. Loven vidner imidlertid om musikindustriens indflydelse på Kulturministeriet.

Angiveligt skulle låne/leje-direktivet gennemføres i ophavsretsloven, men der var ingen tegn på, at L 119 ville gøre det muligt for andre end FDV at udleje film i Danmark. Bestemmelserne i §§ 23 og 25 blev slået sammen i en ny fælles § 19. Efter indførelsen af udlejningsretten for filmværker i § 23, stk. 3, var der opstået et modsætningsforhold mellem konsumptionsbestemmelserne i § 23 og § 25.

En udlejningsret for film hørte slet ikke til i § 23, men i 1989 gjaldt det jo om at få indført en lov, der lignede forklaringerne i Warner-sagen.

§ 19 ligner § 25 mere end § 23, og et filmværk er også i § 19 "et værk", så det blev kun sværere at tro på Peter Schønnings historie om, at film ikke var omfattet af § 25, men nu blev det næsten umuligt at gennemskue udlejningsrettens oprindelse. Generelt blev udlejning forbudt uden "ophavsmandens" samtykke, men særligt film og edb-programmer blev ramt af et forbud mod udlån. Igen var bibliotekerne passive. De var på barrikaderne, da det gjaldt udlån af musik og bøger, fordi det har kulturel betydning, men de opgav helt uden sværdslag, da det gik ud over udlån af videofilm.

§ 19. Når et eksemplar af et værk med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre, må eksemplaret spredes videre.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af værker gennem udlejning. Dette gælder dog ikke for bygningsværker og brugskunst.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af filmværker og eksemplarer af edb-programmer i digitaliseret form gennem udlån.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 medfører ingen indskrænkning i retten til at modtage afgift mv. efter lov om biblioteksafgift.

De politiske forhandlinger

Allerede i lovforslaget af 9. februar 1994 var låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, fortolket som et krav om importforbud fra tredjelande, så det vil ikke være fair at tilskrive d'Archirafi det påfund. Lobbyisterne havde på et tidligt tidspunkt grebet chancen for at bruge spredningsretten til at kontrollere verdenshandelen. Måske blev den hurtige danske fortolkning brugt til at påvirke d'Archirafi?

L 119 blev førstebehandlet den 1. februar 1995. Kun Kim Behnke kom ind på spørgsmålet om parallelimport. De øvrige ordførere hyldede embedsmændene for det fantastiske arbejde, de havde lagt i den fremragende nye ophavsretslov, der generelt blev omtalt, som om den beskyttede kunstnerne. Det var især skuffende, at Jytte Hilden ligefrem gjorde grin med Kim Behnke, fordi han som den eneste tillod sig at tænke selv og ikke blindt fulgte embedsmændene.

Kim Behnke (FP)

Som vi læser det, overopfylder Danmark endnu en gang et EU-direktiv, og det synes vi ikke, at der er nogen grund til. Rent faktisk har vi også på nogle områder konstateret, at der ikke bare sker en overopfyldning, men en udbygning af reglerne, som ikke kan siges at være hjemlet i direktivet.

Vi mener også, der er et problem med fri adgang til at parallelimportere eksempelvis filmværker og videogrammer på alternative medier. Der er efterhånden udviklet laserdisk, CD-ROM osv. Der skal være en adgang til, at man også kan importere dem, uden at det får karakter af, at vi her i Danmark laver tekniske handelshindringer, al den stund der jo på netop det område også har udviklet sig en monopolsituation.

Kulturminister Jytte Hilsen (S)

For mig er det ikke særligt vanskeligt at finde ud af, hvad dette forslag går ud på. Det går ud på, at kunstnerne har en grundlov.

Det har været en fornøjelse for mig at arbejde sammen med embedsmændene. Egentlig kunne man godt lige præcis i forbindelse med dette lovforslag stille sig nogle principielle spørgsmål om forholdet mellem embedsmænd og politikere. Det skulle jo nødtigt være sådan, at vi politikere i dette Ting kaster tingene fra os, hver gang de bliver udviklede, og hver gang vi skal bruge lidt åndelig saft og kraft til at sætte os ind i et lovforslag, og siger, at det er besværligt, og det må vi overlade til nogle andre.

Til hr. Kim Behnke siger jeg tak for repetitionen af, at Fremskridtspartiet er imod. Man kan såmænd også sige til Fremskridtspartiet, at Fremskridtspartiet jo sådan set er det eneste parti, der nogen sinde for alvor har sat lidt gang i ophavsretsdebatten og ikke blot overladt det til embedsmændene at diskutere det, og det er da rimeligt muntert. At jeg ikke deler opfattelsen af den gang i det, er så en anden side af sagen.

Hr. Kim Behnke snakkede om parallelimport, og der vil jeg henvise til, at jeg allerede i Folketingets Kulturudvalg har svaret på 6 indgående spørgsmål af 29. november 1994. Hvis der er behov for yderligere diskussioner og yderligere afklaring af spørgsmål om parallelimport, vender jeg selvfølgelig meget gerne tilbage.

Teorien om et redigeringskoks

Kristian Thulesen Dahl studerede på det tidspunkt i Aalborg. Han havde allerede taget spørgsmålet om HEX' adgang til det danske marked jf. låne/leje-direktivet op i Folketinget, så det var kun naturligt, at vi også drøftede L 119. Vi gennemgik artikel 9, stk. 2, i låne/leje-direktivet, der var trykt sammen med lovforslaget:

“Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.”

Som de fleste andre, der af troværdige embedsmænd har fået at vide, at direktivet forbyder EU's forretninger at importere direkte fra tredjelande, læste han det også sådan. Hans reaktion var ikke helt uventet: - Jamen, det er jo dét, der står!

Det krævede en nærmere undersøgelse, og så tog vi udgangspunkt i direktivets oprindelige formål - at gennemføre et område uden indre grænser for udlån og udlejning - og selvfølgelig specifikt, hvad der var spredningsrettens formål ifølge direktivforslaget: at forhindre spredningen af piratkopier.

Jeg gennemgik for ham de forskellige formuleringer, bestemmelsen havde haft undervejs i forløbet, og jeg lancerede en teori: Hvad nu, hvis en sekretær under de afsluttende finpudninger havde siddet med sit elektroniske tekstbehandlings-system og flyttet rundt på “inden for Fællesskabet” og “i Fællesskabet” og havde glemt at slette et af dem igen? Det giver mening i forhold til det angivne formål og også bemærkningerne fra ØSU og Parlamentet, hvis det sidste “i Fællesskabet” fjernes igen:

“Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.”

Den ændring medfører, at bestemmelsen svarer præcis til det angivne formål: at forhindre spredningen af piratkopier. Og endda uden at forstyrre EU's og OECD's handelspolitik. Det var utænkeligt, at det fra starten havde været Kommissionens ønske at bruge låne/leje-direktivet til at bygge en handelsmur rundt om EU, som butikkerne i EU ikke måtte gennembryde, da det skulle være et privilegium, som fremover skulle være forbeholdt den internationale industri. Det var umuligt at få det scenarium ud af Kommissionens forarbejder eller af forhandlingerne.

Personligt var jeg overbevist om, at J. Nørup-Nielsen og Peter Schønning var under Johan Schlüters kontrol, men det var ikke nødvendigvis en opfattelse, jeg kunne få støtte til. Der var dog ikke tvivl om, at Kulturministeriet var hurtig til at fortolke spredningsretten som et importforbud, og lige præcis de to embedsmænd burde af alle mennesker vide, at det overhovedet ikke var formålet, da direktivet blev forhandlet. Hvordan kunne jeg få politikerne til at interessere sig for, hvad direktivet - og især spredningsretten - egentlig gik ud på?

Min kanonade af spørgsmål

Hvorfor ikke tage Jytte Hilden på ordet og afklare spørgsmålet om parallelimport via en serie spørgsmål, der pirkede til hendes nysgerrighed og fik hende - og det øvrige Folketing - til at forstå, at embedsmændene ikke havde ret?

Det var Kristian Thulesen Dahl frisk på. Jeg formulerede en serie spørgsmål, og dem stillede han som spørgsmål nr. S 796-806. Svarene forelå den 9. februar, men det kom der ikke meget ud af. Idéen var at overbevise Jytte Hilden om, at det ikke var Kommissionen, der havde fundet på importforbuddet - i hvert fald ikke til at begynde med. Via spørgsmålene ville jeg gøre det klart, at Peter Schønning og Lars M. Banke ikke var helt - lad mig sige "præcise" - i artiklen i *Ugeskrift for Retsvæsen*. Svaret til Parlamentet i anden høringsrunde viste f.eks., at det ikke var meningen på det tidspunkt, at direktivet skulle påvirke forholdet til tredjelandsene, men embedsmændene undveg, og Jytte Hilden nøjedes med at svare:

"Jeg ser ingen grund til, at jeg skal kommentere noget, man kan læse i en offentliggjort artikel i *Ugeskrift for Retsvæsen*."

Jeg fik bekræftet, at Peter Schønning havde forhandlet direktivet for ministeriet, så han burde vide bedre. Ellers var embedsmændene ikke til at skyde igennem. De gled af eller svarede udenom. Mit spørgsmål om direktivets *forarbejder*, blev f.eks. besvaret med en gengivelse af det endelige direktivs *ordlyd*, hvilket jeg lige præcis ikke havde spurgt om.

Jeg drøftede svarene med Kim Behnke og Kristian Thulesen Dahl. De tilbød at stille flere spørgsmål, men de havde ikke just en overdreven tiltro til, at det ville føre til noget.

- De er trænede i at undgå at svare. Fremskridtspartiet er det parti, der stiller flest spørgsmål, og vi ved alt for godt, at det er næsten umuligt at få et ærligt og klart svar ud af en minister. Embedsmændene er heller ikke dumme. De kan godt regne ud, at spørgsmålene kommer fra dig.

De to tvivlede på, at Jytte Hilden selv læste spørgsmålene og svarene. Det var den samme nyttesløse øvelse, vi havde prøvet tidligere med Grethe Rostbøll, men hvis jeg ønskede det, var jeg velkommen til at foreslå flere spørgsmål.

Spørgsmål nr. S 801:

Kan ministeren bekræfte, at direktivets (92/100/EØF) *forord* og *forarbejder* hverken generelt eller i relation til artiklen om spredningsretten berører forholdene til tredjelandsene?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at direktivets art. 9 om spredningsret har følgende *ordlyd*...

Det traumatiske møde med Kulturudvalget

Arne Melchior havde bemærket, at jeg i brevene til politikerne havde besværet mig over, at det var svært at få kontakt til politikerne, og han havde konstruktivt i sit brev til mig foreslået, at jeg kunne henvende mig personligt til Kulturudvalget. Jeg ville være et skarn, hvis jeg ikke prøvede at udnytte den mulighed.

Jeg gjorde, som Arne Melchior havde foreslået og fik bevilget en deputation til Kulturudvalgets møde den 22. marts 1995. Jeg modtog derefter en bekræftelse, en dagsorden for Kulturudvalget, en oversigt over udvalgets medlemmer, angivelse af mødelokalet og praktiske anvisninger. Det var alt sammen meget fint.

Jeg var den sidste af tre deputationer den dag. Det begyndte kl. 10.30, og før mig var en deputation fra Danske Dramatikere Forbund, Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere, som ville kommentere et beslutningsforslag, derefter en deputation fra Dansk Skuespillerforbund vedrørende ophavsretsloven og så mig. Efter deputationerne fortsatte mødet med diverse politiske opgaver: en afgivelse af en betænkning, gennemgang af besvarede spørgsmål, gennemgang af EU-bilag osv. L 119 var kun ét af fem politiske hovedemner. Også lov om radio- og fjernsynsvirksomhed og tre beslutningsforslag skulle behandles den dag.

Der var afsat 10-15 minutter til hver deputation inklusiv eventuelle spørgsmål fra udvalget, men det var i mødebekræftelsen understreget, at deputationerne ikke havde lov til at stille spørgsmål til politikerne.

Jeg havde aftalt at møde hos Fremskridtspartiet i god tid, og så fulgtes jeg med partiets kulturudvalgsmedlem Ole Donner til mødelokalet, og han satte mig af i forlokalet, hvor de andre deputationer allerede sad og ventede.

Jeg havde sendt en udførlig redegørelse til Kulturudvalget om spredningsrettens formål og udvikling under låne/leje-direktivets forhandlinger, og jeg havde forklaret om baggrunden for politianmeldelsen af Kulturministeriet for at hjælpe FDV med at narre EU-Domstolen med en selvopfundet særlov. Jeg havde en idé om, at jeg ville bruge de 10 minutter til at skabe et overblik over det hele og gøre det klart, at låne/leje-direktivet ikke indeholdt et forbud mod parallelimport.

Det var et temmelig stort lokale. Jeg blev placeret ved et bord nær døren, og det følte temmelig langt væk fra udvalgets medlemmer. Jeg kastede blikket rundt og genkendte mange af udvalgets medlemmer. De så ikke særligt interesserede ud. Situationens alvor gik pludselig op for mig, og jeg kunne mærke panikken vokse i mig, og jeg tænkte, jeg måtte prøve at skabe en bedre stemning.

Under behandlingen i Folketinget havde Margrete Auken (SF) i en debat med Bent Hindrup Andersen (EL) fastslået, at SF selvfølgelig holder med kunstnerne imod de væmmelige kapitalister, og hun havde gjort grin med alle lobbyisterne, der rendte politikerne om dørene. Kort forinden var min bror blevet gift i hendes kirke, og jeg havde fået et godt indtryk af hende. Jeg bildte mig ind, at SF aldrig ville støtte et monopol til FDV og IFPI, men hun stirrede stift ned i bordet med en uforklarlig fjendtlig attitude. Det lyste ud af hende, at hun ikke gad høre på mig.

Mine øjne fandt Poul Qvist Jørgensen, og jeg takkede ham for hans støtte under forhandlingerne om udlejningsretten i 1989. Det hjalp ikke på stemningen. Han så meget overrasket ud, rystede på hovedet og rullede med øjnene. Det gjorde ikke oplevelsen af modtagelsen varmere. Kulden nærmest drev ned af væggene.

- Der er 5 minutter tilbage af taletiden, afbrød sekretæren myndigt.

Wow, jeg var end ikke kommet i gang. Tiden fløj af sted. Bag sekretæren hang et stort gammeldags ur med visere, og minutviseren fór hen over tallene. Jeg greb Margrete Aukens bemærkninger om lobbyister og forsikrede, at jeg ikke var en normal lobbyist. Jeg havde ikke en politisk agenda. Tværtimod, næsten. Jeg ville bare forhindre, at Folketinget og regeringen igen blev vildledt af lobbyisterne og skabte et nyt monopol. Nu var udlejningsmonopolet på vej til EU-Domstolen, og de kunne risikere en sag til, hvis de vedtog en ny handelsrestriktion. Det kunne i sidste ende også komme til at skade Danmark, så det var en alvorlig situation.

- Der er to minutter tilbage af taletiden, afbrød sekretæren. - Da der også skal være tid til spørgsmål, tror jeg, at vi standser her.

Jeg var overhovedet ikke kommet i gang med det, jeg havde planlagt at sige, og så var tiden allerede gået. Det viste sig, at der var én, der havde et spørgsmål. Det var Arne Melchior. Han sad ikke så langt fra mig, og jeg havde bemærket ham, dels fordi det var på hans opfordring, jeg havde søgt om foretræde, og dels fordi han - som den eneste, så vidt jeg havde bemærket - havde lyttet interesseret, mens jeg talte. Og han havde endda et spørgsmål. Fantastisk.

Jeg husker ikke, hvad han spurgte om. Jeg husker kun, at jeg ikke havde et kort og klart svar på rede hånd. Jeg kiggede på viserne på uret. Minutviseren opførte sig som en sekundviser, og jeg kunne ikke se, hvordan jeg kunne svare hverken helt eller halvt på hans spørgsmål, før jeg blev smidt ud. Jeg havde taget en bunke papirer med, dokumentation, så medlemmerne kunne undersøge forhandlingerne om låne/leje-direktivet - og det endte med, at jeg spagt henviste Arne Melchior til at læse det bjerg af papirer, jeg ville efterlade til Kulturudvalget, og det slog mig pludselig, hvor utænkeligt det var, at nogen læste det.

Ole Donner fulgte mig ud. Det var jeg glad for, for jeg var noget rystet, og det var rart at tale med ham. Mødet med et fuldstændig uinteresseret kulturudvalg var traumatisk nok i sig selv, men jeg var også skuffet over min egen præstation. Jeg var ikke godt nok forberedt, og jeg havde forsømt en enestående chance. Det var utilgiveligt. Jeg følte det, som havde jeg brændt et straffespark i VM-finalen.

- Det skal du ikke tænke på, sagde Ole Donner trøstende. - Det var dit første besøg. Du har jo ikke prøvet det før. Mange af dem, der kommer her, de kommer her hele tiden. Du skulle bare se landbrugets organisationer. De har næsten slået rod her. Det er endda sket, at de er blevet og har været med til møderne.

For Ole Donner var det blot en dag på kontoret. For mig var det endnu et tegn på, hvor vanskeligt det er at få politikere i tale. Det vil sige, man kan godt komme til at tale til dem. Den vanskelige kunst består i at få dem til at lytte og tænke selv.

Kulturudvalgets betænkning

Kulturudvalget afleverede sin betænkning den 24. maj 1995. Alle partier bortset fra Fremskridtspartiet havde mistet interessen for at bevare parallelimporten, eller også havde de blindt overladt det spørgsmål til embedsmændene.

Ophavsmanden havde allerede spredningsret i den danske lovgivning efter § 25 (der blev til § 19) jf. § 8, der ikke blev ændret. Fire nye grupper skulle have egen spredningsret efter låne/leje-direktivets artikel 9. Det var de udøvende kunstnere, fonogramproducenter, filmproducenter og radio- eller fjernsynsforetagender. De fik hver især en spredningsret i §§ 65, 66, 67 og 69. Reglen, der sikrer ejeren af et eksemplar en ret til at sælge det igen, findes i § 19, stk. 1. Den ret blev i stk. 2, 2. pkt. i de fire paragraffer begrænset til at gælde for eksemplarer, der første gang er solgt inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Nedenfor ses, hvordan §§ 66 og 67 er formuleret. Bedøm selv, om ophavsretten er let at forstå.

Fremstillere af lydoptagelser

§ 66. Lydoptagelser må ikke uden fremstillers samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en lydoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt, der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 1, og § 12, stk. 3, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 3, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 34, § 35, stk. 1, § 36, stk. 2, §§ 39-46, 47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Fremstillere af billedoptagelser

§ 67. Billedoptagelser må ikke uden fremstillers samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en billedoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt, der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 2, og § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 3, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 22, 25, 27, 28 og 31-34, § 35, stk. 1, § 36, stk. 2, §§ 47, 49-52 og 58 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Fremskridtspartiets forgæves redningsforsøg

Fremskridtspartiet fremsatte forslag om, at det afsnit, der ville føre til forbud mod parallelimport, ville blive fjernet. Forslaget blev fremsat som ændringsforslag nr. 7, 8, 10 og 12. Ved andenbehandlingen den 30. maj 1995 stemte alle de øvrige partier imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Var de pludselig blevet tilhængere af et importforbud? Næppe. Det var sikkert et udtryk for, at de havde valgt side til fordel for embedsmændene. Jeg havde fået den kolde skulder, fordi jeg havde påstået, at embedsmændene tog fejl. I politik retter man nødigt sine fejl. Man forfølger hellere dem, der påpeger fejlene!

Til nr. 7, 8, 10 og 12

Ændringsforslagene har til hensigt at fjerne det importforbud, som lovforslaget lægger op til. Det virker urimeligt, at der skal lægges særlige hindringer i vejen for import af eksempelvis cd-plader og filmværker.

Det bemærkes i øvrigt, at der ikke er EF-direktiver, som kræver dette importforbud. I forbindelse med behandling af det EF-direktiv, som omhandler disse forhold, udtalte Kommissionen, at direktivet ikke ville påvirke samhandelen med tredjelande, som i stedet reguleres af frihandelsaftaler. Direktivet kræver således ikke et stop for handel med lovligt udgivne værker.

Det er herefter alene op til Danmark, om man ønsker at have disse skærpede bestemmelser i forhold til import fra tredjelande, og da der ikke synes at være saglige hensyn for dette importforbud, foreslås dette forhold ændret.

Fremskridtspartiets bemærkninger i betænkningen, 24. maj 1995

Jeg sad på tilhørerpladserne i Folketingssalen under andenbehandlingen, hvor jeg var førstehåndsvidne til Jytte Hildens og Poul Qvist Jørgensens hånende ord til Kim Behnke for hans "aktive deltagelse". Også Brian Mikkelsen markerede sig med ros til Kulturudvalget og stolthed over det store arbejde, det havde udført.

Hvilket arbejde? Jeg havde ikke hørt fra et eneste medlem af Kulturudvalget siden mit foretræde. Jeg kunne ikke undgå at opfatte det som en dukkert til mig også. Ingen havde undersøgt noget. De havde valgt at tro på embedsmændene, og som konsekvens fik jeg prædikatet "løgner og ballademager" eller i bedste fald en nar, der ville gøre sig interessant. Jeg opgav at få politikerne til at forstå, men jeg opgav ikke kampen for et frit kulturliv. Jeg ville koncentrere mig om de juridiske slagsmål, og de måtte for min skyld gerne omfatte en retssag mod regeringen.

Efter mit foretræde for Kulturudvalget havde jeg drøftet yderligere spørgsmål til kulturministeren med Kristian Thulesen Dahl, men han havde tøvet lidt.

- De ser altså mærkeligt på mig på Christiansborg, forklarede han.

- Betyder det, at jeg ikke kan stille flere spørgsmål? spurgte jeg, men han gik med til, at jeg stillede seks spørgsmål mere, og det var også i orden at trække flere spørgsmål sammen i samme spørgsmål. Det blev til spørgsmål nr. S 1696-1701.

De sidste spørgsmål

Svarene blev givet den 29. maj 1995, dagen før andenbehandlingsafstemningen, så ingen nåede at sætte sig ind i dem.

For mig bekræftede svarene Johan Schlüters indflydelse og J. Nørup-Nielsens kolde fødder. Kulturministeren afviste direkte, at de kunne have valgt at fortolke konsumption på samme måde som i edb-direktivet, hvor international konsumption ikke blev sløjftet. Ifølge kulturministeren var ordlyden en anden. Men det var kun i den endelige formulering. Den ordlyd, de havde forhandlet om, var magen til edb-direktivets, og det blev endda meddelt, at ændringen kun var redaktionel! Alligevel støttede kulturministeren nu valget af fortolkning på Kommissionens svar ved d'Archirafi, også selvom det svar først blev givet senere.

I stedet for at fortælle sandheden - hvilket måske også var lidt svært for ham på det tidspunkt - fastholdt J. Nørup-Nielsen forklaringen om Romkonventionen, der ikke havde noget at gøre med filmværker. I det sidste svar kom den spøjse forudsætning, "at det pågældende produkt overhovedet nyder beskyttelse" på banen. Der findes ikke en konvention for filmværker, der svarer til Romkonventionen, og så opstod spørgsmålet: Hvad er situationen for importen af LaserDiscs fra USA?

Svar på spørgsmål nr. S 1700:

Edb-direktivets art. 4 c har følgende ordlyd:

»Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt...«

Udlejnings- og udlånsdirektivets art. 9, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse...«

Det er således ikke korrekt, at de to bestemmelser har samme indhold. I modsætning til udlejnings- og udlånsdirektivet er edb-direktivets art. 4 c neutral i sin formulering med hensyn til spørgsmålet om den territoriale rækkevidde af konsumptionsprincippet. Jeg kan oplyse, at edb-direktivets art. 4 c er implementeret ved lov nr. 1010 af 19. december 1992, som ikke har givet anledning til bemærkninger fra Kommissionens side.

Svar på spørgsmål nr. S 1701:

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. S 1696, må jeg på linje med Kommissionen være af den opfattelse, at art. 9, stk. 2, indebærer, at der skal tilkendes en rettighedshaver - *forudsat at det pågældende produkt overhovedet nyder beskyttelse* - en ret til at hindre enhver parallelimport fra tredjelande, hvad enten det drejer sig om lovlige eller ulovlige eksemplarer. Jeg må således afvise, at art. 9, stk. 2, udelukkende har til formål at hindre spredning af piratkopier.

Konklusioner efter forløbet

Hvis J. Nørup-Nielsen og Kulturministeriet havde ønsket at bevare international konsumtion ved gennemførelsen af låne/leje-direktivets spredningsret, havde det været meget lettere at bevare det uændret end at kaste sig ud i bortforklaringer om en Romkonvention og en kgl. anordning.

J. Nørup-Nielsen var klar over, at der ikke under direktivets forhandlinger var antydninger af, at spredningsretten skulle påvirke samhandelen med tredjelande, og det skriver jeg ikke, fordi han som Kulturministeriets fuldmægtig selv deltog i forhandlingerne - han kunne jo have sovet i timen - men fordi han oplyste det til Kulturudvalget som svar på spørgsmål 25 (side 464).

Det er bemærkelsesværdigt, at Kulturministeriet selv oplyste, at edb-direktivet ikke blev gennemført sådan, at international konsumtion blev afskaffet, i og med at formuleringerne i *begge* direktiver var neutrale i spørgsmålet om konsumtion indtil den endelige finpudsning af låne/leje-direktivets art. 9, stk. 2. Hvis vi f.eks. forestiller os, at Kommissionen bagefter gjorde indsigelse mod Danmark, ville det være den letteste sag i verden at afvise Kommissionen således:

- Jamen, det var ikke det, vi forhandlede om. I kan ikke bare komme bagefter og pålægge os at ændre Danmarks handelspolitik. I bekræftede jo selv, at der var tale om rene redaktionelle ændringer, der ikke ændrer indholdet.

Det fremgår af svaret på spørgsmål 26, at der ikke var noget pres fra de andre medlemsstater. Mig bekendt var Danmark den første medlemsstat, der fortolkede spredningsretten i låne/leje-direktivet som et importforbud, og det var altså ene og alene baseret på formuleringen. Det var ikke begrundet med et nyt formål.

Hvis J. Nørup-Nielsen (eller de, der skrev svarene til ministeren) havde rent mel i posen, havde det ikke været noget problem at svare ærligt på de spørgsmål, jeg havde stillet igennem Kristian Thulesen Dahl. Der er intet i Kommissionens oprindelige forslag eller det, der kom frem under forhandlingerne, der tyder på, at formålet skulle være andet end at gribe ind over for spredningen af piratkopier. En ærlig embedsmand havde svaret således i stedet for at svare udenom ved at citere fra den endelige formulering af bestemmelsen.

Om ikke andet viste min forgæves kamp, hvor vanskeligt det er at få politikerne til at undersøge noget og tage stilling selvstændigt. De adlyder embedsmændene. Kim Behnke blev hånet for sin kritiske holdning, og alle de andre partier stemte imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Johan Schlüter gik ikke engang stille med dørene. I byretten fortalte han med stolthed, at tilliden til ham var så stor, at regeringen ikke fandt det nødvendigt at spørge andre end ham. Han havde heller ingen betænkeligheder ved at fortælle Politiken, at han havde hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet.

Sammen havde de etableret FDV's udlejningsmonopol, og de havde ført både EU-Domstolen og Folketinget bag lyset, da monopollet blev udfordret. Paradoksalt var det IFPI's utålmodighed, der ødelagde planerne om et upåagtet importforbud!

Efter lovens vedtagelse

Jeg havde sendt *Sandheden som våben* til Folketingets 179 medlemmer og til de 16 danske medlemmer af Europa-Parlamentet. Der gik noget tid, før jeg fik en reaktion, men den var ganske interessant. Kirsten Jensen (S) havde været så flink at spørge Jytte Hilden, hvad alt det her gik ud på, og også i Jytte Hildens svar til hende er betingelsen "forudsat at pladen overhovedet er beskyttet" nævnt.

Jeg brugte sommeren på at forberede en stævning af regeringen med henblik på at få direktivet undersøgt, og jeg forberedte også et forsvar over for FDV, hvis min import ville blive angrebet. Sommeren gik, og intet skete. Måske var importforbuddet vedrørende filmværker alligevel ikke gennemført i praksis?

Et direktiv er rettet mod medlemsstaterne (side 60). Det kan ikke bruges som retsgrundlag mod andre private, så hvis J. Nørup-Nielsen via reglen om en kgl. anordning havde blokeret for, at amerikanske værker nød beskyttelse overhovedet, var Laserdiskens filmimport fra USA på denne bagvendte måde måske alligevel reddet? Det kunne i første omgang se sådan ud.

Johan Schlüter var imidlertid rasende. Han var utilfreds med J. Nørup-Nielsen, og han havde ikke i sinde at lade sagen ligge. Han klagede til Kommissionen.

Kære Kirsten

Tak for dit brev af 19. september 1995 vedrørende en tidligere fremsendt henvendelse fra Hans Kristian Pedersen, Laserdisken, om visse spørgsmål i forbindelse med import og videresalg af gramfonplader, CD-plader og videofilm. I sin kerne drejer sagen sig om, hvorvidt det efter art. 9, stk. 2, i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejning og udlån er tilladt medlemslandene at have bestemmelser i national lovgivning, der tillader parallelimport.

Efter direktivets art. 9, stk. 2, er et sådant videresalg kun tilladt uden samtykke fra pladeproducenten, hvis de pågældende eksemplarer af pladen første gang er bragt på markedet i et EU-land. Er eksemplarerne første gang bragt på markedet i et tredjeland og derefter importeret til et EU-land, kræver et videresalg i dette land - *forudsat at pladen overhovedet er beskyttet* - efter art. 9, stk. 2, samtykke fra pladeproducenten.

Hans Kristian Pedersen mener, at det efter art. 9, stk. 2, er frit tilladt i et EU-land at foretage videresalg af parallelimporterede plader fra tredjelande, og at vi i Danmark fortolker direktivet i modstrid med Kommissionens retsopfattelse og opfattelsen i de andre medlemslande.

Hertil kan jeg kun sige: Gid det var så vel! Vi har i Danmark af såvel forbrugersom kulturpolitiske grunde altid været tilhængere af international konsumtion, dvs. at videresalg af parallelimporterede plader mv. frit skal kunne ske i alle tilfælde, hvor eksemplarerne lovligt er bragt på markedet, uanset hvor i verden dette måtte være sket.

Situationen er imidlertid desværre den, at direktivets art. 9, stk. 2, har tvunget os til at gennemføre lovbestemmelser, der forbyder videresalg af parallelimporterede plader fra tredjelande uden samtykke fra producenten.

Kulturminister Jytte Hilden til Kirsten Jensen (MEP), 10. oktober 1995